

Megjelen

Minden vasárnap. Hirdetési ára egy évre 6 frt. fél évre 3 frt. három hónapra 1 frt. 80 kr. Szerkesztő és kiadóhivatal a czege-lédűtési 3. számú Kaffka-házban.

HORTOBÁGY.

DEBRECZENI HETILAP

KÖZHASZNÚ ÉS MÚLTATTATÓ TARTALOMMAL.

Hirdetési

Négyasasos pénteken egyezri hirdetésnek háromszori 4 kr. többszörinél vagy negyterjedelmű hirdetésnél árszámítás. Egyes szám ára 15 kr.

19. szám.

Második évfolyam. 1863.

Május 10.

Javáló nézetek.

Sz. kir. Debreczen város erdőségeiben, a már tartózkodás nélküli szobássá vált erdőrontás és facsempészett megállítására.

(Folytatás.)

Haszonbérlok.

Találtatnak az erdőségekben oly haszonbérlok számokra, kik egész családjától, vejestől, fiastól, minden rokonostól, még lakóval is ellátva, télen nyáron állandóan kint laknak, és semmi köztelherviselésben — amiben minden városi embernek osztozni kellene, — nem részesülnek; nem számitathatva fel azon ingyen fát, melyet évek során át, kiméletlenül elpazarolnak, miket a városi ember, aki tán érdemesebb is volna, vagy nagymértékben nélkülözni, vagy pénzért beszerezni kénytelen. Nem számitva azon visszaéléseket, amit az ilyenek magok és jószágaik, a más természetben, egész nyáron által elkövethetnek; nem számitva azon végére járhatatlan fatolvajlást, melyet, kezük ügyébe esvén, elkövethetnek: csak azon jogellenes szabádmalmat említem fel, melyet ezek a ben lakó szegényebb sorsu mesterember, vagy más, minden teherben részesülő felett élveznek: ami az igazság elveivel össze nem fér.

Ezrekre vonatkozólag, felállítanám azon általános szabályt, hogy haszonbérloknak, az erdőségekben lakni, semmi szin alatt nem szabad, sem nyáron, sem télen; és az erdőfelügyeleti személyzetet tennem ezért felelősre.

Mostanában számosan találtatnak szomszéd helységben haszonbérlok is: ezek kétszeres haszonbért is késznek fizetni, mint amennyi jövedelmet a kivett földből várniok lehet, s azért szereti sok ember idegennek adni ki kaszálóját, a kivéveknak pedig azon előnye származik, hogy szabadalmuk van, nem helybeli létére is, az erdőn bármikor jönni-menni, és így alkalmat leshetnek magoknak, az erdőrongálás szabadon üzhetségre.

Elvil tűzném ki: hogy oly kaszálótulajdonos, aki maga nem használhatja földét: onhaszonleséshol, a közügy hátrányára, soha más helységbenek ki ne adhassa kaszálóját; annyival is inkább, mert kivesszi a debreczeni ember, ha csak föld a neve, mindenkor.

Tolvajutak

A helyismerőknek feltűnik az, hogy erdőségünk annyira be van hálózva szükségtelen, ugynevezett tolvajutakkal, hogy az nemcsak az örködést felelté nehezíti teszi, hanem magoknak a kaszálótulajdonosoknak is, nagy hátrányára, és tapasztalható kárára van; nem szükség ezt bizonyítani, mert világos: hogy utfeleken mindig a legtöbb kárt szenved a gazda, ugyszinte az erdő. Van itt nemcsak egy-két oly birtok, melyen három ut is megy keresztül: — hiába tilalmazza a gazda, — pedig kevés kivétellel, ezen erdőségi kaszálóknak oly szerencsés fekvése van: hogy az odajuthatás többnyire ország, vagy egyes puszták határaitól is történhetik.

Annál fogva az erdőségeknek köteleseégebe kellene tenni, — vig ázva arra, hogy minden akadály nélkül lehessen, járható utakról, minden egyes kaszálóhoz jutni, — hogy térkép után pihatólják ki a nélkülözhető utakat, és azokat elzárva, tartásuk szigorú tilalom alatt: mert az elcsempészett fák, és egyéb erdei terményeket, az ilyen utakon szállítják biztosan tovább. Különös figyelemmel kellene erre nézve lenni, kivált a vágás alatt lévő és fiatal erdőkben.

Ezzel kapcsolatban fölemlitem itt: hogy ha nem egész általánosságban is, de mindenesetre az oly helyeken, hol az erdősz, okadatoiva kimutatná annak czél szeru voltát, szükséges lenne az erdők széleit is, különösen a tolvajutak ki, és bejárásainál, elárkolni, és jó állapotban tartani; az azt behúzókat, és rongálókat példásan megbüntetvén törvény útján. — Ennek az az eredménye lenne, hogy minden ember az igaz uton járja ki az erdőből, s ezáltal a pontosabb felügyelhetőség erősödne.

Csöszlakok építése.

Apránkint megszoztatva a lakosságot, télen-nyáron a rendes uton való járásra — idöszakonként, midön egyegy csöszlak újból felépítése szükségé válik, azt mindig a legnagyobb országutak végpontján, az erdőségekben látnám jónak építtetni; hogy a csösz, még ha houn van is, örszennel kíséresse a ki-és bemenőt; mert akármelyik fatolvajnak is borsózdik a háta, mikor a lopott fával, a csöszház előtt kell elmennie.

Nem lehet egészen tisztába jönni azon régi rendszerrel, hogy miért rejtették el annyira a mostani csöszlakok nagyrészét, és egymáshoz elhelyeztetésükre nézve oly nagy aránytalansággal; amikor, ha azok az erdőség szélein, világos helyen volnának építve: némely csösz sem merné oly nagyban üzni a fakereskedést, mint most egynémelyik teszi, — és a facsempészök is, mindig kénytelenítetnek vagy egyik vagy másik csöszlak közelében lépni ki az erdőből; ami mindenesetre volna rájuk is némi hatással, míg most szászor megjárhatja az erdőt, elkerülve minden csöszlak tájkát, míg egyszer a véletlen a csöszszel, valamely tolvajuton összehozza.

A csöszlakok helyváltoztatása körüli czélzatom ugyan, nem egyhamar kivethető dolog, de apránkint életbeléptetése csakugyan nem kivihetetlen, és igen ajánlatos. — Ha nem kezdünk soha, nem is végzünk soha.

(Folytatjuk.)

Felterjesztése

az orsz. magyar gazdasági Egyesületnek, a gazdasági és erdőségi tanintézetek ügyében.

(Vége.)

A negyedik vagy öt alatti kérdésre, hogy t. i. „mely költségekkel lehetne ezen iskolákat felállítani s fenntartani, különösen pedig mely fizetéssel volnának a tanítók ellátandók?” — miután a hazában bárhol állítandó gazdasági, erdőségi és földműves-tanintézetek fenebb eladott általános szerveztét, az egyelőre csak Debreczenben és tul a dunán életbeléptetni tervezett iskolákra, egészen lehet alkalmazni, itt csak a nevezett két helyen kijelölt intézetek felállítására megkivántató költségeket mutatjuk ki, megjegyezvén, hogy e költségvetés, kevés különbséggel, a jövőben másutt állítandó intézetekre is állani fog.

I. A Debreczenben állítandó gazdasági, erdőségi és földműves-iskola költségvetése.

Általános szerveztünkben igyekeztünk megmutatni, hogy a gazdasági erdőségi intézeteknek, nemcsak jól felszerelt gazdalkodási téréssel erdővel kell birniok, hanem, hogy az egész intézeti személyzetnek, a tanulókkal együtt, nevelési s gyakorlati szempontoknál fogva, a helyszínen állandóan lakniok. A debreczeni intézet ilyen téréssel, a város nagylelkü ajánlata folytán már birván, a tér megszerzésére, az alap-ötökből leszámítani nem szükséges semmit.

Mint hogy azonban nem lehetünk bizonyosak abban, vajjon a városról megnyerhetjük-e az indítványozandó 1000 holdat, költségvetésünket és számításunkat, jelenleg a már felajánlott 533 holdra nézve terjesztjük elő.

A) Alapötök.

1. A gazdasági s erdőségi intézet épületei.

Az intézet épületei kiterjedésének meghatározására, a tantermek, gyűjtemények helyiségein, a tanárok lakásán kívül, szükséges megalapítani a fel-fogadandó rendes tanulókat számát is. — Mi arranéve így vételekdünk. Miután hazánk öt különböző vidékén ohajtnak gazdasági intézeteket állítani, ugyhisztük, hogy egy-egy intézetbe nem igen lehet egy-egy évi folyamra esnek 20 tanuló. Ezen 20 tanuló közül lehetne 15 gazdaságot, 5 erdőséget tanuló növendék. Ha je-

lentkezik, felfogadhat azonban az intézet több tanuló is, de ezek számításunk szerint már nem lehetnek az intézetben benlakók.

Ehhez képest a gazdasági s erdőségi intézet számára következő ferjedelmű épület kell:

- a) az igazgatóknak 4 szobás lak konyhával 36 □
- b) a mennyiségtan rendes tanárának 3 szobás lak, konyhával 30 □
- c) három segédtanárnak, egynek egynek két szoba 18 □ és három 54 □
- d) az erdőségi rendes tanárnak 3 szobás szállás 30 □
- e) 60 tanulóknak, egy szobába 3 egyéni számitva, egy-egy szoba 9 □, — 20 szoba 180 □
- f) három tanterem, egy-egy terem 36 tanulóra, egy tanulóra 10 □ láb tér, ide értve a közepet is, egy terem 360 □ láb, egy terem annyi mint 10 □ és három 30 □
- g) egy vegytani műhely 10 □
- h) egy gyűjteményterem 12 □
- i) egy könyvtár 9 □
- k) egy gyűlésterem 10 □

Összesen 401 □

Vagy kerek számmal 400 □ tér. Ha azonban ezen épületet emeletre építtetjük, — aminthogy emeletre is kell építeni, egy a földszin 200 □ tért fog elfoglalni. A földszin alatt is kellvén építeni, lesz az épületnek három fiókja (étage). A souterrainben elhelyezendő a cseledés, a kocsistól, az ebédlő terem, a fakamrák, pinze stb. helyiségek.

Ha felvesszük már a pesti árak szerint, hogy egy souterrainnel bíró emeletes ház □ ölenkint egészen felszerelve 150 frtba kerül, ugy az intézet 200 □ területű épülete legfelébb 30,000 frtba fog kerülni.

6
t
n
E
a
n
zt
t
k
t
ó
rt
a
-
tt
n
y
t
a
t
t
z
e
f
y
r

2. A földműves iskola épülete. Ezen épületben lakni fog a földművesiskola tanulója, 30 földműves növendék, kik közül egy-egy osztályra 15 esik, — és a kertész.

Ehhez képest a földműves iskola épületének kiterjedése következő:

- a) a földműves iskola tanítójának kell 3 szoba 24 □ öl
 - b) 30 tanulóknak kell, egy-egyra egy négyszög-öl tért számitva 30 " "
 - c) a kertésznek két szoba és konyha 20 " "
- Ezen épületnek is levén souterrainje, ide lehet elhelyezni a tantermet, mely egyszersmind ebédlől is szolgál, fatartó stb.

Az épület területe összesen 74 □ öl

Ha már ezen földszinti épületet a souterrainnel együtt négyszögölenkint 100 frtba tesszük, ugy az egész épület legfelébb 7400 frtba kerül.

3. Gazdasági épületek.

Az 533 holdas gazdaság kezelésére szükséges 1 gazdatiszt, 2 kocsis, 3 béres, 2 tehenész, 3 juhász, 2 kondás; összesen, a gazdatiszton kívül tizenegy cseléd.

- a) a gazdatiszt számára kell: 3 szoba, konyha 30 □ öl
- b) 11 cseléd számára 11 szoba, egy-egy szoba 6 □ " " 66 "
- c) 8 db. lóra és 4 csikóra istálló 40 "
- d) 12 „ okörre istálló 25 "
- e) 24 „ tehenre 50 "
- f) 46 „ növényekmarhára istálló 50 "
- g) 500 db. bikára istálló 100 "
- h) 100 „ sertésre 25 "
- i) egy csűr 72 "
- k) székérszín, gép és műszerkamra 40 "

Összesen 498 □ öl

Ha a gazdasági épületek felépítését négyszög ölenkint egyre-másra 50 frtba tesszük, kerülnék ezen épületek 24,900 frtba.

4. Taneszközök.

a) a tantermek, gyűlésterem, iroda stb. felszerelése 3000 frt

b) vegytani műhely felszerelése	4000 „
c) példány g. eszközök és mintákra	3000 „
d) könyvtár	800 „
e) baromrvosi eszközökre	200 „
f) mér- és természettani eszközökre	1500 „
g) fűvészeti felállítására	1000 „
h) apróságokra	800 „
Összesen	14,000 frt.

B) Állítóké.

1) A gazdaság felszerelésére szükséges:

a) 8 igásló 250 frtjával	2000 frt.
b) 12 igavonó ökör 150 frtjával	1800 „
c) 24 faj-telén	150 „ 3600 „
d) 500 birka	8 „ 4000 „
e) 25 anyasertés	20 „ 500 „
f) gazdasági eszközök és gépek	4000 „
Összesen	19,900 frt.

C) Folyó költségek:

1. Tanári fizetések.

1. Jegyzet: A rendes fizetés mellett, a tanárok a tandíjon ugy osztznak meg, hogy az igazgató nyer két részt, a tanár egy, a segédtanár fél részt.

2. Jegyzet: A procentuatio az intézet gazdaságába behozandó s a gazdatiszt, az igazgató és a cselédség között a tiszta jövedelem 15—20 százotó-lja, a megállapítandó arány szerint osztassék meg.

a) Az igazgató évi fizetése	2500 frt.
b) A rendes tanár évi fizetése 1200 frt. két rendes tanárnak	2400 „
c) A segédtanár évi fizetése 800 frt 3 segédtanárnak	2400 „
d) A gazdatiszt évi fizetése	800 „
e) A földművesiskolai tanító fizetése	800 „
f) A kertész évi fizetése	500 „
Összesen	9400 frt.

2. Cselédek fizetése:

a) 3 intézeti szolga 300 frtjával	900 frt.
b) 11 gazd. cseléd 300 „	3300 „
c) A földművesiskolai tanuló élelmezési pótlására (egyénenkint 100 frtot véve egy évre, mely összeg felét a tanuló, másik felét az intézet viseli) s egyéb évi költségek és napszámokra	2500 „
Összesen	6700 frt.

D) A költségek összeállítására.

2) Az intézet épületei kerülnek	30,000 frt.
2) A földműves-iskola épülete	7,400 „
3) Gazdasági épületek	24,900 „
4) Tanszék	14,000 „
5) A gazdaság felszerelése	19,900 „

Összesen az alap és állítókére fordítandó 96,200 frt. Ezen egyszerű befektetendő alap és álló tőkén felül, kivánatik még évenként, a folyó költségek fedezésére:

1) Tanárok fizetésére stb.	9,400 frt.
2) Tanulók élelmezése, cselédség fizetésére és napszámokra	6,700 „

Évenként összesen 16,100 frt.

Ezen tizenhat ezer egy száz frt évi költségnek nem levén megfelelő alapok, bátrak vagyunk indítványozni: hogy ezen évi folyó költség az országos pénztárból fedeztessék, melynek fejében, az intézet gazdaságából évenként befolyó jövedelem, az országos pénztárba szolgáltatassék be. Mi azon számításon alapuló reményben élünk, hogy mielőtt az intézet gazdasága fel lesz szerelve, s mielőtt a gazdasági üzlet virágzásnak indul, az intézet gazdaságának jövedelmétől, az országos pénztár kiadásai részben fedezve lesznek.

II. A dunán-tul állítandó földműves-iskolával egybekapcsolt gazdasági intézet költségvetése.

E helyt ismételve bátorságot veszünk a n. m. m. k. Helytartótanács ügyelmét Keszthelyre felhívni, ahol a dunántúli részre a legalkalmasabb ponton, s az országos pénzalap hozzájárulásával, talán legkönnyebben vélnék a földműves-iskolával összekötendő gazdasági tanintézetet felállíthatni; azon esetre azonban, ha Keszthelyen a tervezett gazd. intézetet létesíteni nem lehetne, Székes-Fehérvárt vesszük költségvetésünk alapján.

A) Alapítóké.

1. Az intézet gazdasági tere.

Miután Sz.-Fehérvár városának a kebelében felállíthatni tervezett gazd. tanintézetre tett ajánlatát nem ismerjük, jelen költségvetésben azon feltételtől indulunk ki, hogy a gazdálkodási tэрnek megkívánható 500 hold minimumot pénzén kell megvásárolnunk;

feltételünkön azonban e nemes város részvételére számítván, a földnek holdját nem vesszük 100 frtnál többre, és így az 500 hold föld kerülne = 50,000 frtba.

2) Épületek.

a) Az intézet épülete a debreczeni épület felvetése szerint	30,000 frt.
b) A földműves-iskola épülete	7,400 „
c) Gazdasági épületek	24,900 „
d) Tanszék	12,000 „
Összesen	74,300 frt.

B) Állítóké.

3) A gazdaság felszerelésére megkívánható állatok s eszközökre stb. = 19,900 frt.

C) Folyó költségek.

1) Tanári fizetések.

a) Igazgató-tanár	2000 frt.
b) Mértani rendes tanár	1200 „
c) 2 segédtanár 800 frtjával	1600 „
d) A földműves-iskola tanítója	800 „
e) Gazdatiszt fizetése	800 „
f) Kertész	500 „
Összesen	6900 frt.

2) Cselédek fizetési s egyéb folyó költségek.

a) 2 intézeti szolga 300 frtjával	600 frt.
b) 11 gazd. cseléd 300 „	3300 „
c) A földműves-iskolai tanuló élelmezési pótlására (fejenként 50 frtot egy évre) s egyéb évi költségek és napszámokra	2500 „
Összesen	6400 frt.

D) Költségek összeállítására.

1) Az intézet gazd. tere kerül	50,000 frtba
2) Épületei és tanszék	74,300 „
3) Gazdasági felszerelése	19,900 „

Az alap és álló tőke egész összege 144,200 frt

3) Folyó költségek.

a) Tanárok fizetésére	6900 frt.
b) A tanulók élelmezése, cselédség fizetése s egyéb	6400 „
Összesen	13300 frt.

A székes-fehérvári gazd. intézet ezen folyó, évi költségei szintén az országos pénztárból lennének fedezendők, de amelyeket ugyancsak az intézet kezelése alatti gazdaság évi jövedelméből lehetne idővel egy részben fedezni.

III. A debreczeni és székes-fehérvári intézetek felállítására megkívánható költségek összeállítására.

1) A debreczeni intézet felállítására alap és álló tőke szükséges	96,200 frt.
2) A fehérvári intézetre	144,200 „

Összesen 240,400 frt.

Ezen összeget az Ő es. és apost. kir. Felsőge által gazdasági intézetekre fordíthatni legkegyelmesebben szánt alap éven fedez.

Az intézetek fenntartására megkívánható évi folyó költségek:

1) a debreczeni intézetben	16,100 frt.
2) a székes-fehérvári intézetben	13,300 „

Összesen 29,400 frt.

Ezen 29,400 frt az, melyet, mint fenebb indítványozva van, kellene az országos pénztárból fedezni, de amely összeg az intézetek gazdasági jövedelméből, az országos pénztárba évenként nagy részben visszafolyna.

A gazdasági és erdészeti tanintézetekre vonatkozó íme véleményünket azon ohajtás kifejezésével zárjuk be, miszerint kívánatos volna még, hogy:

- a) a gazdasági tanintézetekbe helyesen és sikeresen nem férő tudományokra nézve, milyen az államgazdaság, statistika, hazai jog, állatgyógyászat; a pesti egyetemnél egy, a képzett gazdanövendékek igényeinek megfelelő tanfolyam rendeztessék, és hogy
- b) az erdészetre nézve, a selmeczi bányaakadémián, az erdészeti tudományok magyar nyelven is előadattassanak.

Pest. 1863. Jan. 28.

Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület.

Ha egyik nem, a másik.

(Estéinkinti mesék urambátyámnak.)

Elmeséli Udvardy Vincze.

(Vége)

(Negyedik este.)

Lehet gondolni, hogy az a két hét végtelen hosszú volt Halmaira nézve.

Az én délutáni mulatságom pedig azalatt mindig biztosítva volt, nem tudott Eduárd barátom tölem nyerni, csak egy egyetlen partie-éskát sem.

Hanem akármily hosszú volt az a két hét, egyszer csak végének kellett lenni.

Julius 21-dike elérkezett.

Nyolcz órakor fiakkerre ültünk és elindulánk. Eduárd egész uton ki nem fogyott a magyarázatokból.

— Ő tizenhét éves, ifjúsága diszében, én harminckét éves, teljes ifju erőben, ő szép, én művelt, ő tapasztalatlan, én világfi, — ennél boldogabb házasságot képzelni sem lehet! Aztán mennyire szeret, egész a rajongásig! s az ily nagyon szerelmes nők szeméit — köztünk legyen mondva — igen könnyű befogni.

Amint rendeltetésünk helyére értünk, a legelső teremben találuk Hevesit és Darvas, mindkettő feljés diszben volt öltözve, s nem mondhatom, hogy rendkívül örvendezve fogadtak volna minket.

Halmai eleget beszélt, de ő ketten feltűnőleg szórakozottak voltak.

Végre Halmai azt találta kérdeni:

— Apropos! hol vannak jegyeseink? — ahán! öltözékeikkel vannak elfoglalva bizonyosan!

— Igen, hihetőleg, felelt zavarodottan Hevesi, azaz, talán, mégis, — én legalább ott a kertben látom jegyeseimet.

Igen? kíváncsi vagyok, még nem láttam egyetlen egyet sem! — viszonzá Halmai, s azzal az ablakhoz lépett, de csakhamar csodálkozva fordult vissza, s bizonytalan kétértelműséggel szót:

— Édesem! vagy én vagyok vak, vagy ön nem ismeri a jegyest!

E perczben Darvas ur fölemelkedett a székről, melyen ült, s kezét Halmai vállára tevén, nyugodtan szót:

— De még egy harmadik föltevés is lehet!

— S mi volna az?

— Hogy Imre is ismeri jegyest, s az ön szeméi is egészségesek.

Halmai e szóra még egyszer az ablakhoz lépett, s midőn meggyozódott, hogy valóban nem csalódott, boszusan kiálta:

— Vajjon melyikünknek az esze ment el??

— Ami engem illet, én magamról jót állok, felelt laconice Darvas ur, annyival is inkább, mert az, kit ön ott lát, senki más mint Hevesi jegyese, akarom mondani neje — Szigeti Etelka.

— Hogy értsen ezt? kérdé e szóra, elsápadva Halmai.

— Ön mint gyám, egy kis cselen törté a fejét, s mi megfogtuk önt a maga hálójában!

Halmai egyet szisszent, mint a kigyó, mikor rája lépnek, s dühötől reszkette állt Darvas elé:

— Ugy hát ön sem Szilárdi Jónás?

— Darvas Gábor uratartja.

— Tehát Darvas Gábor uram, jelentem önnek, hogy ön ezen sérelmért nekem elégtételt fog adni.

— Szívesen, csak formulázza, melyik törvényünkben gyökerezik ezen kívánsága?

— Hohó! uram, nem paragrafusokról van a szó, — ön meg fog velem verekedni.....

— Megverekedni?

— Karddal vagy pisztolyal, életre-halálra!

— Ugy? ön tehát belesételt érezi megértve? helyes, én elégtételt adok önnek, hanem megengedi, hogy előbb elvégezzem földi számadásaimat.

— Mindenesetre! válaszolá büszke méltósággal Halmai.

— Ön megengedi azt nekem, — én pedig követelem azt öntől! Ön Hevesi nejeinek gyámoka volt, mielőtt vagyonának kezeléséről szóló számadásait, az illető hatóságnak benyújtá: azonnal szolgálatára állók! — ezt mondá Darvas ur, s azzal karafogva Imrét, kimentek a szobából, s ott hagytak minket a faképnél.

Halmai arczúra düh és szégyen vont sötét pirt, én magamban áldottam a szerencsét, amely ilyen kellemes mulatságnak tett részesevé.

Egy darabig csak állottunk egymással szemben, szótlanul, utoljára meg nem állhattam, hogy el ne kaczagjam magamat.

— Hát téged mi lelt? kérdé Halmai.

— Ugy sejttem — felelék — mintha ügyeid rozszabul állnának, mint egy hónappal ezelőtt.

— Bizony azok rettenetes rozsul állnak! hanem az mind nem tenne semmit, csak ez irtózatossz gyégyent ki tudnám kerülni.

— Kikerülni? jókor már, mikor nyakig benne vagy.

— Legalább hát elútni valamivel, tanácsolj!

— Nem tanácsolhatok kedves barátom, mert még sohsem volt szerencsém ily kellemes helyzetben lenni!

— Hordjon el a manó! még gunyóldól! pedig ez átkozott hinárból ki kell kapaszkodnom.
 — Ha csak valami nyaktörő salto-mortaléval nem: másképp bajosan!
 — De arra sincs sem tér, sem alkalom!
 — Ej dehogyan nincs, gondolkodjál! a szorultság leleményessé teszi az embert.
 — Hisz ami azt illeti egy bolond ideám támadt.....
 — Csak ki vele!
 — Mit gondolsz, nem vetne ki a világ, ha ezt a sem bajosnak, sem fiatalnak nem nevezhető özevgyet vezetném oltár elé.
 — Melyiket?
 — Lovassnyét, a nagynénit.
 — Aranyos gondolat, dicső gondolat! Ilyenképpen nincs más hátra, minthogy lépj a fölött kaczagó publikum elé, mondj nekik azt, hogy az egész csel-szövényt még fogamzásakor jól ismeréd, s kaczagj velök versenyt, én majd secundálok hozzá!

Ugy lón.
 Bementünk a nagynéni szobájába, Halmi ott engem bemutatott, s aztán elkezdte kaczagni, hogy a könnyűt is potyogott bele.
 A kaczagás után fölvilágosítás következett, s a fölvilágosításoknak az lett a vége, hogy Halmi térdre borult a nagynéni előtt és megkérte szép kezét.
 És a nagynéni igen-t mondott.
 Helyes! gondolt magamban, — ha egyik nem, a másik! — aki az unokahogot meg nem kapja, beéri a nagynéivel is.

Azután Darvas bácsit kerestük föl, éppen együtt volt a boldog ifjú párral.
 Ott újra kezdték a kaczagást, általános csodálkozásra, — az általános csodálkozás még nagyobb lón, midőn a fölvilágosításra az lett a vége, hogy Halmi megfogta Halmi kezét, s ünnepélyes arccal az avatatlak elé fordulva, ünnepélyes hangon szólt:
 — Ime bemutatnom önöknek Eduardot, mint matól fogva jegyesemet.

Az óriási meglepetés, óriási örömrivalódással fogadtatt.
 Csak Darvas bácsi nem volt egészen megelégedve, hihetőleg azért, hogy a nagy szellem járó pesti gavallér alól, még sem ránthatta ki a gyékényt oly tökéletesen, mint egyelőre hitte.

Mikor Halmiaval magunk maradtunk, bünbánatos arccal fordult felém, s mintha nem egészen lett volna nyíre szerint a dolog, kedvetlenül szólt:
 — Nem volt mást mint temnem, csak e kettő között lehetett választanom, hogy vagy meglőjem magamat, vagy pedig elvegyem a nagynénit!
 — Biz ez elég gonosz alternatíva!
 — Kedves urambátyám, jó éjszakát.

Közélet.

— A légszuszítási helyiségeket már mérgezték s előkészítik, a czukorgyár előtti nagy térségen, honnan már ez ideig szesz és aránylag olcsó világítást nyereud városunk. — Vállalkozó Riedinger ur már közzé is tette az előterjesztéseket, melyek alatt, gázvilágítási megrendeléseket, báránycza 2216 sz. alatti irodájában elfogad. A feltételek következők:
 1. Vállalkozó mindenkor oly légszuszítást köteleztetik szállítani, mely rendszeres egészen fehér lángú, nem füstöl, érezek s nemesebb szinre káros hatást nem gyakorol, s kellemetlen szagot nem ad. — A légszuszítási erejének azon fokot kell elérni, hogy 4' köbláb tisztított gáz, mely egy óra alatt egy láng által felemészthetik, oly világosságot adjon, mint 12 (2 1/2) font) viaszgyertya. — 2. A légszuszítási felszerelések előállítását és fenntartását, a vállalkozó munkásai által e célra különösen megállapított ár-szabály szerint fog eszközölni, és e felszerelési költségek, a számla vétele után 8 nap alatt megfizetendők, ha csak előre másnémi egyezkedés nem történik. — Minden magános részére, bejelentés után, a szükséges világítási felszerelés-ekről, díjmentesen költségtérítést készíttetik, és a felszerelés, irásbeli megrendelés után, eszközölsébe vétetik. — 3. Azon magánosok részére, kik a házaik előtti focsatorna lerakása előtt tették meg, a gázvilágításra nézve megrendeléseiket, a szármacsatornák, 30 l. hosszúságú, vállalkozó által állíttatnak elő. — 4. A gázmérők hivatali egység által hitelesítendők, és bélyeggel ellátandók. A magánosok tartoznak e gázmérők, s a többi felszerelési eszközök árát megfizetni; de ha kívánatlik, bérbe is adhatnak azok, s gondviselhetnek. A gázmérők bére havonként fizetettik, és pedig oly hónapokra is, melyekben gáz, a vállalkozó hibáján kívül, nem használtatott. — Hídeig idő beálltával, szükség esetében, minden fogyasztó tartozik, a gázmérők, a gázár alkalmazottjai által, saját költségén glicerinrel vagy spiritussal megtölteni. — 5. A légszuszítási alkal-

mazzottjai feljogosítják a világosítási felszerelésekre s ezek használati módjára felügyelni. — 6. Vállalkozó mindaddig, míg 100 arányú ezüst pénz vásárlásához 120 arányú papírpénznél több nem kívánatik, 1000 angol köbláb gázért csak 6 frt 50 krt o. é. számíthat fel, és köteles a gáz árát egész 5 frt 70 krt 1000 köblábjától leszállítani, ha az évi fogyasztás 14 millió köblábra rugna. — Ha 100 arányú ezüst pénz vásárlásához 120 arányú papírpénznél több szükségeltetik: joga leendő vállalkozónak minden frtért, 1000 köbláb után öt ujkrnyi pótlékot felszámítani.

— F. hó 4-kén délelőtt tartott meg Nagyváradon, a földhitelintézet vidéki bizottságának ülése, melynek érdekes pontjai voltak: 1.) Tisza K. ur azon előterjesztése, illetőleg indítványa, miszerint Debreczen város, mely a biharmegyei biztosítókerülethez van csatolva, mivel külön hatósággal, és külön telekkönyvvel bír s emellett sokkal czélszerűbb s minden tekintetben előnyösebb, ha az intézet helyben van: Debreczenre nézve is, saját bizottmány alakítása tételessé javaslatba, a központi igazgatóságánál. — Ez indítvány egyhangulag elfogadtatván, az ajánlat a közp. igazgatóságához, ez értelemben megtehető. — 2.) A biharm. bizottmányi tagok közül, 2 kijelölt a kinevezést el nem fogadandó, helyük betöltését határozattal; egyszersmind a melyek nagyszerűelmét tekintetbe véve, számosabb tagok kinevezése javasoltatott; mely értelemben az ajánlás felterjesztetett. — 3.) Elnökül Tisza K. Kálmán ur választottat meg, azon felhatalmazással, hogy távolléte vagy hátráltatása esetén, a bizottmányi tagok közül, személyét bárki által helyettesítheti. — 4.) Akármelyik járásból intéztetik az előlkező folyamodás: oly tárgyakban, melyek határozatot nem igényelnek, hanem csupán a kérelem tárgyát derítik föl s a bizottmány leendő határozatának szolgálnak alapul, az elnök, három bizott. taggal intézkedhetik. — 5.) Egy jegyző választása határozattal, s e határozat, a jegyző évi díj megállapítása végett, a központi igazgatóságához terjesztetik föl. — Mindezen indítványok s határozatoknak, a földhitelintézet Elnökségével közlésére, biz. Elnök Tisza Kálmán ur kéréttet fel.

— A czeledutczán circust építnek, melyben, hír szerint, Belling lónívészársulata szándékozik, egész nyáron át működni. Nem akarunk a közönség részvéte felől előre ítéletet hozni, bár a színészet mult két évbeli vívmányai után, a circus jövője felett csak agódnunk lehetne. De örülnünk kell afelett, amit a tudatlanosné néhány nap óta fennem hirdet, hogy tudniillik vállalatát, „ferje távollétében“ egy debreczeni lelk és polgár rántotta ki a himárból, mert aki egy állatmegtartó társulatot pártfogolni képes, attól méltán megvárhatjuk, hogy a majd megnyitandó színház vállalatát, meg hathatósságnal pártfogalondja; — vagy ha ezt nem tenné, lehet akárméi világon, de lelkes nem.

— Hauser Miska mult vasárnapra hirdett hangversenye, „közbejött akadály miatt“ nem tartathatott meg. — Nevelésügy pedig a közbejött akadály, mely nem egyéb, mint közreműködők hiánya. — Nem lehet sajnálatunkat ki nem fejeztünk afelett, hogy az alkalmas erők, eféle közreműködéstől magoktól visszavonják. Bármi legyen az ok, az eredmény mindenesetre az, hogy ily eljárással a művészetet egészen elidegenítjük városunktól, s a Reménykorszak után, a művészet iránti érdeklődés interregnumát hagyjuk álmosan uralkodni, melynek következményeitől félnünk kellene, ha a zenédnünkben fejlődő tehetségekben teljes bizodalmat nem vetnénk. — Reméljük, hogy képzett művészeink, adandó alkalommal nyájassabbak lesznek vendég művésztársaik iránt.

— Ugy értesülünk, hogy a főiskolai tanulóifuság, szokás szerint ez ideén is rendezend majális.
 — Bár helybeli czégfestőink jeles műveket készítenek: nem lesz fölösleges azon czégtáblát megtekinteniök, mely a Széchenyi utcán, a postahivatal és Lustig szállodája közt, Strelisker Manó üzlethelyiségeit jelöli. — Czégtáblákon eddig általában födolognak tartottak, a betűket egymástól szigoruan kimértt egyenlő távolságra festeni, de egy tekintet az említtetre, laicsukat is meggyőzhet arról, hogy az ellenkező vezet czélhoz. Szembeszökő ugyanis, hogy a széchenyiutcai czégtáblán, a betűk, bár előtűnik ismeretlen alapelvek szerint, hol kisebb hol nagyobb távolságra fekszenek egymástól. Így például a Strelisker szóban, a K egészen közel van az E-hez, ellenben az E távolabb áll az R-től. — A Manó szóban az M messzebb van az A-tól, mint az A az N-től stb. — s éppen a térközök e különbözősége okoz a szemre jó hatást.

— Mult vasárnap N. nyugalmazott kapitány, városunkban, golyó által vetett véget, megunt életének.
 — A hettő-kedd éji nagy zivatar alkalmával a villám, néhány táviradi oszlopot, a város közvetlen szomszédságában rombolt össze. — Feltűnő nagyobb kárt, szerencsére, nem tett.

— Addig jár a korszó a vizre, míg egyszer eltörik. — E közmondás igazsága teljesült be városunk egyik érdemeten lakója K.-en, kik évek óta egy hírnak városunkban, hogy „a rozsz K.“ — Ez ember, hatvan éves koráig büntetlenül üzte garázdalkodásait, melyek folyvást nyilvános titkok voltak az összes lakosságnál, míg végre elérte a büntető igazság keze, s a debreczenvárosi és a felebbezési törvényszék ítéletei folytán, most börtönben veszi rozstettei jutalmát. Azok után, mik ez ember élete és tetteiről, itt mindenki nyelvén forognak, éppen nem lehet csodálnunk, ha a közvélemény némi karórummel látja őt, a többi szegény rabok közt dologra hajtani, és megbörtönközik azon egykét ember magaviseletén, kik az igazságnak állnak útjában, midőn e hamis uton meggazdagodott bűnösre nézve, kivétel tenni akarnak.

— Ugy értesültünk, hogy Fekter, Reszler szándékozik társulatához szerződötteni.
 — Mához egy hétre, nálunk is látható napfogyatkozás leendő.

— Készerűen gunyolja a XIX-ik század műveltségi fokát azon körülmény, hogy közelebb a török kormány lépett közbe az üldözött keresztényekért, az orosz kormánynál; Spanyolországban pedig a királyné ki sem hallgatja, a halálos gyűlölettel üldözött protestansokért kérvényezőkét.

— Biharmegyei Ökrös községben, május 1-től kezdve, postakiadáság kezdett hivatali működést.
 — Ungvárott „Felvidék“ című hetilap indult meg, Bánóczi Ferencz szerkesztőkialdósága mellett. Előf. ára májustól deczemberig 4 ft.
 — Gyulai Pál felszólítja azokat, akiknek birtokában Vörösmartynak valamely még kiadatlan műve volna, hogy az ilyeneket, hozzá (Pest. Sándoru. 17. sz.) lemosaltatás végett beküldeni sziveskedjenek.

— Pesti lapok azt írják, hogy Prépóst István, valamely botrányos per miatt, városunkból kitasítottat.
 — A biharmegyei gazdasági egylet f. hó 4-kén tartott közgyűlésében, — melynek jegyzőkönyvéből az érdekeseket később közlendjük, — id. alelnökül Csengeri Imre (az ékeztollu megyei főjegyző), id. pészártnokul pedig Sztupa Mihály ur választottak meg. — Az alakító közgyűlés tartásának ideje, jövő havi országos vásár hettő és kedd napjaira határozottat.

— Nagyváradon e nyár folytán Follinusz János színtársulata rendezend színelőadásokot.
 — A nagyvárad-kolozsvár-brassói vasutvonali építéséhez szükséges pénzösszeg megszerzése sikerült.
 — A felső tiszavidéki gazdasági egylet, f. hó 22-kén Nyiregyházaon gyűlést tart.
 — A lapunkban is említett érmentí és szabocs-megyei marhavész nagyságát, a „Hon“ 102-dik számában, V. Pércséről megczafolják.

— Pesti lapok azon híret, melyszerint Györffy Gyula a „Bihar“ szerkesztőségétől visszalépne, a „Bihar“ ideelőttinek nyilvánítja.
 Helyreigazítás. — A „Hortobágy“ mult (18-dik) számában, a „Gerebly és Hannig“ kezdetű hirdetmény ötödik sorában, hibásan áll: egri ferezforrás, — egri sóforrás — égeri ferezforrás, — égeri sóforrás helyett.

Kiadó: a debreczeni Színügyegylet.
 Szerkesztő: Illésy György.
62^{dik} ÁRJEJYZÉK
 az „István“ gőzhengermalom gyártmányáról.
 (Debreczenba külsőmentesen, készpénzzel, mellert, ostromk értékek költségtérítéssel.)

A. asszali dara nagy szemű	13 frt.	80 kr
B. ugyanzs apró	13	80
C. dara középszerű	11	80
0. királyliszt	12	80
1. langliszt	11	40
2. moosliszt	10	40
3. szemliszt	9	60
4. feherkenyerliszt 1-0 rendű	7	60
5. ugyanzs 2-dik	5	80
6. barnakenyerliszt	4	80
Készrekerliszt	5	70
Rozsliiszt 1-0 rendű	6	60
Rozsliiszt 2-dik rendű	4	frt.
00. árpakása	14	—
0. árpakása	13	—
1. árpakása	11	—
2. árpakása	9	—
3. árpakása	6	50
4. árpakása	6	—
Árpakászt	2	—
Dereze	2	—
Lábliszt	1	80
Körpa	1	60
Buzsajt	2	—

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lehettendő. E betéttel azonban a vevő visszakapja, ha a zsákok, az elvett számmat legfeljebb 3 hó alatt, liba nélkül, bérmentesen visszaszállítja.

Debreczen 1863. Apr. 15.

Mai számunkhoz az Első ausztriai biztosító társaság főügynökségének ajánlkozása van mellékelve. — A 16-dik szám melletti Micsei és társa kalapmuntarajait küldött szét — A kezeltőség.

Kimutatása

a csász. kir. szabadalm. tiszavidéki vasut üzet-bevételeinek.

1863. Az üzletben lévő vonatok hossza 78 1/2 mérföld	Utazók száma	Utj. podgyász gyors és leheraru		Személy szállításért		Áru- kérlet		Összesen	
		mássa		forint		forint			
		metr.	kr.	metr.	kr.	metr.	kr.		
April... havában Január 1-től Márczius végéig	35,622	307,178	33	82,240	37	4,100	58	191,079	76
	86,820	956,983	10	194,349	23	10,432	76	495,340	98
Összesen:	122,442	1,264,171	43	276,589	60	14,533	34	395,297	80
1862. Az üzleti vonatok hossza 78 1/2 mérföld									
April... havában Január 1-től Márczius végéig	46,792	445,420	60	114,287	02	7,190	12	115,646	01
	96,435	1,234,273	26	217,094	19	13,440	80	376,644	89
Összesen:	143,227	1,679,693	86	331,381	81	20,630	92	492,290	90

A cs. kir. tiszavidéki vasut Igazgatósága.

Gazdászati, Ipari és kereskedelmi.

R. — Debreczen. Május 9. Az eddigi szárazság után várvavart eső, e héten valahára bekövetkezett, és ámbár nem tartós, mégis a vetésekre igen jó hatással volt; emellett a gabnaüzletbeli forgalom igen silány és mult hetivásárunkra csak eskegy gabnakészlet hozatott, mely helybeli használatra, következő árakon kelt el: tisztabuzza 6 frt — 6 frt 20 kr. rozsa 3 frt 90 kr. — 4 frt. árpa 3 frt — 3 frt 20 kr. zab 2 frt 80 kr. — 3 frt. tengeri 4 frt — 20 — 30 kr. köles 5 frt — 5 frt 20 kr. — A szalonnának kevés kelete van, ára 23 — 24 frt. — A gajpunyírás vidékünkön már megkezdett.

ÉRMELLÉKI BOROK

hordozásra eladók, Ceglédutczán 2570. sz. a. Ertekezhetni nygantott a tulajdonossal.

MÉNTEBEND

a tiszavidéki vaspályán, 1863-dik év Május 1-jétől kezdve érvényes az 1863-dik nyáthavakra.

I. Kassa és Nagyvárad felé.		II. Arad felé.		III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécs felé.		IV. Szabadlótól Pest és Bécs felé.	
Bécs	8 óra	8 óra	8 óra	8 óra	8 óra	8 óra	8 óra
Pest	9 óra 25	9 óra 25	9 óra 25	9 óra 25	9 óra 25	9 óra 25	9 óra 25
Cegléd	10 óra 27	10 óra 27	10 óra 27	10 óra 27	10 óra 27	10 óra 27	10 óra 27
Szolnok	11 óra 27	11 óra 27	11 óra 27	11 óra 27	11 óra 27	11 óra 27	11 óra 27
Pisg.-Ladány	12 óra 27	12 óra 27	12 óra 27	12 óra 27	12 óra 27	12 óra 27	12 óra 27
Babcsanak	13 óra 27	13 óra 27	13 óra 27	13 óra 27	13 óra 27	13 óra 27	13 óra 27
Tokaj	14 óra 27	14 óra 27	14 óra 27	14 óra 27	14 óra 27	14 óra 27	14 óra 27
Miskolc	15 óra 27	15 óra 27	15 óra 27	15 óra 27	15 óra 27	15 óra 27	15 óra 27
Forrá-Bécs	16 óra 27	16 óra 27	16 óra 27	16 óra 27	16 óra 27	16 óra 27	16 óra 27
Kassa	17 óra 27	17 óra 27	17 óra 27	17 óra 27	17 óra 27	17 óra 27	17 óra 27
Pisg.-Ladány ind.	18 óra 27	18 óra 27	18 óra 27	18 óra 27	18 óra 27	18 óra 27	18 óra 27
B.-Ujfal. erk.	19 óra 27	19 óra 27	19 óra 27	19 óra 27	19 óra 27	19 óra 27	19 óra 27
Nagyvárad erk.	20 óra 27	20 óra 27	20 óra 27	20 óra 27	20 óra 27	20 óra 27	20 óra 27

HIRDETMÉNYEK.

Kiadó lak.

A cegléd-sasutezában fekvő 18. sz. alatti **Sűskaféle ház** utcafeleli lakostálya, szükség esetében istállóval együtt, pünkösdtől fogva **Kiadó**. — Ertekezhetni íranta az „István” gazdalm. irodájában, ceglédu. Kaffkában.

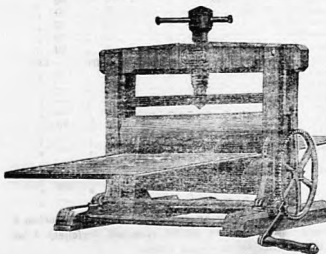
VIZHATLAN MÉSZ
vizepálmányokhoz, friss égetésű, nem rég érkezett;
szabadalmazott szekérkenőcs.
legjobb minőségű, mindkettő a legutányosabb gyári árakon; továbbá:
rectificált photogén.
mint **legolcsóbb világitászer.** legalább egy 80—100 fontot tartalmazó gömbvetele mellett másja 22 frt. — tetemesen lezállított áron kaphatók

Nadler Gusztávnál. Pesten.
Iroda: Nádorutca, 11. sz. 1. emelet.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. váltótörvényeknek 1865 évi ápril 27. u. 4115. szám alatt kelt végzése folytán ezenel közhírré tetém, mákp Szikszai János helybeli lakos mint felépítés részére Cs. urk. a M. táhály helybeli lakos mint alperesrel 100 frt váltótartozás s járulékai erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen, házi bútorok nevezett alperesnek helybeli Ceglédutczán 2490 sz. a. lakásán folyó évi május 11 napján d. u. 5 órakor nyilvános árverés útján közpénz fizetés mellett el fognak adni. — Mire a venni kívánók meg hivatnak.
Debreczen. 1863 május 4. Mocsy József
a váltótörvényeszeki kiküldött végrehajtó tag.

Ruganyos mangorlók

különféle alakban, kaphatók alólirtaknál, jutányos árakon.

Mintán e mangorlók czélszerűségéről saját hasznoknál egy évi használat után teljesen meggyőződtem. Felkíséremelésezen ajánlhatom azokat, annál inkább, mert az eddig ismert, nehéz kövekkel terhelt mangorlók, mind jutányosság, mind czélszerű s könnyű bánásmódra nézve, sokkal felülmúlják; annyira, hogy a ruganyos mangorlon egy 10—12 éves gyermek bátran mangorolhat, míg az eddig ismert, hengeres mangorlók kezeléséhez két erős eseléd szükséges; továbbá alskjok igen esinos, ugy, hogy akármely lakoszában, díszes bútorul állhatnak, mivel egy-egy, csak két lábnyi térséget foglal el.

Nemes Gábor és társa
vaskereskedők Debreczenben, a ceglédutca zölgletén.

Debreczen. 1863. Nyomatott a város könyvnyomdájában.

Kiadó lak.

A néhai Bészler Károly hagyatékához tartozó ceglédutczai 21-ik sz. háznál egy emeleti szoba elszobával, egy tágas háló, mellékszobával; egy kisebb magtár, egy pinceszob. bármely árában bérbeadhatók. — Baveleiben érkezőkkel s érvényes szerződést köthetni Bészler Lajosnál nagyhatszámúan 1560-dik szám alatt.

Hántott tölgytűk árverésen eladása.

3799. sz. a. Tanács végzés folytán. Sz. Ur. Debreczen városa apafjái erdejéből ez évben vágatott, és timarok által meghántatott fiatal tölgytűk. — Összárma — a folyó évi és hó 18-Lán reggel 9 órakor, kint az Apafjain, nyilvános árverésen, közpénzért el fognak adni.
Debreczen. 1865 ápril 28. A város tanács.

„BIHAR”

ezimű Nagyváradon hetenkint kétszer megjelenő politikai, kereskedelmi és társadalmi lap a biharmegyei gazdasági egylet hivatalos közlönye Győrffy Gyula szerkesztése mellett, az eddig tanított szabadelvű irányban jövő január 1-től kezdve második évi folyamata lépett.

Előfizetési árak:

Egy évre 10 frt fél évre 5 frt évi negyedre 2 frt 30 kr

Az előfizetési összegek alóli kiadóhivatalához bérmentve küldendők.

A „Bihar”

kiadó hivatala. Nagyváradon, Sasutca 12. sz.

Halál és vész minden feregnek!

Gsalhatatlan **irtószér, patkányok, egerek, polcskák és szábhogarak kiirtására**, mely szert alóli bitorokodik a 1. sz. közművel. ügyelm-be ajánlat. Alóliet ez általa feladott irtószér sikere féll képes, ugy magánosak, mint állathalászságok által kiadott bizonyítványokkal magán igazolni, mindöföleg számos megmondást remél.

E szér 10 céig is eltartható és mégis sikeresen használható.

A Bektár letétek Debreczenben egyébbi **Szarka János** kereskedésében, Nagyváradon Janki Antal, Nyíregyházán Forgács G. Tokajban Kántor W. és Miskolcra a buvávási Balogh gyógyszeres utának.

Az irtószér valódsága is gyors batorodást juttatnak a nevezett rakályok. Ara egy bádogszereletozerek, mely **Riess Guttmann** népszeressével van ellátva, magyar és német használati utasítással együtt 1 frt 10 kr.

Riess Guttmann

vegyszér és szabadalom tulajdonos.

Pest. Terézváros. Nagymezőutca 7. sz. 1. em. 16. aptó.

Bizonnyítvány. Alóliet polgármesterhivatal részéről e emel hitelesítve bizonyítottatik, miszerint Riess Guttmann vegyszér ur e város „zöldfá” vendéglőgázájában nagy számban tanyázott fertalmis patkányokat, saját készítményi szerrel állat elpusztítván, őt e tekintetben mindkinek ajánlhatom. — Szatmár. 1865. Márcz. 1. Békassy Károly, pmr.